

СТАНОВИЩЕ

От: **доц. д-р Ивайло Живков Илиев**, катедра „Управление”, Университет за национално и световно стопанство – София, професионално направление 3.7. Администрация и управление, Научна специалност „Социално управление“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „**доктор**“ по професионално направление 3.8 Икономика, докторска програма Приложение на изчислителната техника в икономиката в Софийски университет „Свети Климент Охридски“.

Автор на дисертационния труд: **Илва Иса**

Тема на дисертационния труд: **DIGITAL TRANSFORMATION OF THE ALBANIAN AUDIT MARKET**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № РД 38-476/22.07.2025г. на Ректора на Софийски университет „Свети Климент Охридски“.

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на Илва Иса на тема „DIGITAL TRANSFORMATION OF THE ALBANIAN AUDIT MARKET” (Дигитална трансформация на албанския одиторски пазар) е структуриран в четири основни глави, придружени от приложения, библиография и списък с фигури и таблици. Обемът на труда надхвърля 150 страници, което позволява задълбочено разглеждане на теоретичните основи на темата, както и провеждането на емпирично изследване.

Темата е актуална, тъй като дигитализацията и внедряването на информационни технологии в одита са сред най-значимите предизвикателства пред професията в световен мащаб. От една страна, международните одиторски компании вече използват широк набор от дигитални инструменти, а от друга – пазарът в Албания изостава и среща специфични трудности при прилагането на компютърно асистирани одиторски техники (СААТ) и софтуерни решения.

Целта на изследването е да се анализира степента на внедряване на дигитални технологии в одиторската практика в Албания и да се изяснят факторите, които обуславят или възпрепятстват този процес. За постигането ѝ са формулирани конкретни задачи. Обект на изследването са процесите по дигитализация в одита в Албания, а предмет – методологиите на одиторската дейност и дигиталните инструменти, които се използват в нейното осъществяване.

Основната теза на труда е, че дигиталната трансформация е неизбежна и необходима за развитието на одиторската професия, но в албанския контекст тя се осъществява бавно поради недостатъчни знания и умения на одиторите, както и поради ограничено внедряване на подходящи софтуерни решения.

Дисертационният труд е изграден в логична и последователна структура, която следва класическия модел за академични изследвания. Структурата е балансирана, с ясно разграничени теоретична и емпирична част, което позволява цялостна и аргументирана разработка на изследователската проблематика.

По отношение на литературната база, авторката е използвала богат набор от източници – международни научни публикации, професионални стандарти и изследвания на водещи одиторски компании, както и локални проучвания, свързани със спецификите на албанската среда. Литературният преглед е обширен и съчетава класически трудове в областта на одита с най-нови публикации за влиянието на изкуствения интелект, големите данни и други съвременни технологии.

2. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд съдържа редица приноси както в научно-теоретичен, така и в практически план.

Научно-теоретични приноси

- Авторката систематизира и анализира съвременната научна литература, свързана с дигитализацията на одита, като съчетава класически модели на одиторския процес с най-новите тенденции в областта на изкуствения интелект, големите данни и автоматизацията.
- Създаден е аналитичен модел, който изследва влиянието на различни фактори (възраст, квалификация, позиция, вид на организацията и др.) върху възприемането и използването на дигитални технологии в одиторската практика.
- Извършена е критична съпоставка между международните практики и състоянието на одита в Албания, което обогатява научното разбиране за регионалните особености в прилагането на информационни технологии.

Практически приноси

- Проведено е емпирично изследване сред сертифицирани одитори и одиторски фирми в Албания, което дава актуална картина на реалното състояние на дигитализацията в сектора.
- На база на резултатите са изведени конкретни препоръки към професионалните организации и университетите за необходимостта от актуализиране на учебните програми и засилване на обучението по ИТ компетентности.
- Изследването показва причините за забавеното внедряване на дигитални инструменти в албанската практика, като по този начин подпомага процеса на стратегическо планиране в професионалната общност.

Личен принос на докторанта се открива както в разработването и прилагането на изследователския инструмент (анкета), така и в самостоятелното събиране и анализиране на данните. Авторката демонстрира способност да прилага статистически методи за проверка на хипотези и да извежда обосновани заключения.

В обобщение, приносите и постиженията на дисертационния труд са налични както за развитието на научното познание в областта на дигитализацията на одита, така и за практиката в конкретния национален контекст.

3. Оценка на публикациите по дисертацията

В предоставените документи да описани девет научни публикации (три самостоятелни и шест в съавторство). Посочените публикации отразяват в значителна степен основните постижения на дисертационния труд, като изцяло отговарят на минималните наукометрични изисквания за ОНС „доктор“.

4. Оценка на автореферата

Авторефератът обхваща 35 страници текст, който в съответствие с изискванията и коректно отразява съдържанието на дисертационния труд. Представени са ключови аспекти и резултати на дисертационното изследване, систематизирани са основните изводи, научните приноси и са посочени данни за публикациите във връзка с дисертацията.

5. Критични бележки и препоръки

Дисертационният труд е обоснована и добре структурирана разработка, която успешно съчетава теоретичен анализ и емпирично изследване. Въпреки това могат да се

отбележат някои аспекти, чието допълнително развитие би обогатило още повече изследването. В него целенасочено не са включени международните компании от „Голямата четворка“. Това позволява по-ясен фокус върху националните практики, но ограничава възможността за пряко сравнение с глобалните тенденции. В бъдещи проучвания подобен сравнителен анализ би могъл да допринесе за по-цялостна картина.

Трудът разглежда технологичните аспекти на дигитализацията, но от гледна точка на управлението би било полезно изследване върху процеса на дигитална трансформация, преодоляването на съпротивата към промяна и интегрирането на новите технологии в организационната стратегия. Подобна перспектива би допринесла за по-широка приложимост на резултатите.

Тези бележки не намаляват стойността на изследването, а по-скоро очертават възможни посоки за неговото доразвиване и разширяване в бъдещи разработки.

6. Заключение

Представената разработка представлява завършено научно-приложно изследване, посветено на значим и актуален проблем. Текстът съдържа научни резултати, които представляват оригинален принос и отговарят на минималните изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, поради което давам своята положителна оценка на представения труд, като убедено препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди ОНС „доктор“ на докторант **Илва Иса** в ПН 3.8 Икономика.

25.08.2025 г.

Гр. София

Подпис: .....

(Доц. д-р Ивайло Илиев)